

KCR in 2015

Publieksjaarverslag



JAARVERSLAG

Missie en invulling van onze brugfunctie	4
Prestaties en bereik in 2015	8
Toelichting op de prestaties	8
Toelichting op de jaarrekening	12
Aansluiting bij beleidsspeerpunten van de gemeente Rotterdam	12
Overig beleid	12
Bedrijfsvoering en marketing	17
Toelichting op governance	21
Assurance rapport niet-financiële subsidieverantwoording	24

JAARVERSLAG

Missie en invulling van onze brugfunctie

Als Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam (KCR) vormen wij een noodzakelijke brug tussen onderwijs en cultuur in één van de meest dynamische steden van Nederland. We zijn een toegewijde procesbegeleider die zich inzet om zoveel mogelijk Rotterdamse kinderen en jongeren op hun scholen in aanraking te brengen met structureel cultuuronderwijs. Drie uitgangspunten bepalen daarbij ons handelen. Ten eerste het kind, dat te allen tijde centraal staat. Ten tweede een creatief samenspel tussen kunstenaars en leerkrachten. En ten derde een duurzame verankering van cultuuronderwijs in het curriculum van scholen. Goed en intensief cultuuronderwijs op de Rotterdamse scholen is van belang voor het klimaat in de hele stad. Het houdt Rotterdam aantrekkelijk voor iedereen die een brede ontwikkeling van kinderen belangrijk vindt.

Naast het stedelijke Cultuurtraject Rotterdam, waaraan 42 culturele instellingen die met het onderwijs willen werken zijn opgenomen, richtten wij ons in 2015 op de ontwikkeling van enerzijds het aanbod van culturele instellingen en anderzijds de ontwikkeling van de vraag vanuit het onderwijs. Daarbij bleek de ambitie van de culturele sector om inbreng te leveren in het onderwijs groot te zijn. Een goed voorbeeld hiervan is de themalijn Rotterdam Viert de Stad, waaraan maar liefst 23 culturele instellingen meewerkten.

De matchingsregeling Cultuureducatie met Kwaliteit 2013-2016 maakte het mogelijk om nieuwe vormen van cultuuronderwijs te ontwikkelen. Belangrijkste doelstelling daarbij is dat de school zelf voldoende eigenaarschap ontwikkelt voor de inhoud van het cultuuronderwijs en de aansluiting op het schoolcurriculum. Zo raakt cultuuronderwijs duurzaam binnen de school verankerd.

Bij het ontwikkelen van nieuwe vormen van cultuuronderwijs ging het steeds om de samenhang met de onderwijspraktijk. Een voorbeeld hiervan is de Kenniskring Ateliers in School, waaraan in het verslagjaar verschillende scholen (Imeldaschool, Oscar Romeroschool, Valentijnschool) en culturele instellingen (CBK, SKVR, Punt 5, Museum Boijmans van Beuningen) meededen. In deze Ateliers werkten kunstenaars en leerkrachten op een kunstzinnige manier aan 'onderzoekend leren'. De resultaten ervan werden gepresenteerd in conferentie 'Leren in een Atelier: 1+1 is kunst', die wij als KCR in 2015 hebben georganiseerd. We monitoren we het proces op schoolniveau en stedelijk niveau. Dit met het oog op een goede inhoudelijke, organisatorische en financiële verankering van cultuuronderwijs.

Een vergelijkbare duurzame samenwerking was in 2015 de praktijk in het traject 'Stel je voor...', dat we samen met MAAS Theater en Dans en Villa Zebra uitvoerden. Het ging hierbij om voorbeeldlessen theater en beeldend werken, professionalisering, vakgerichte deskundigheidsbevordering, en het vinden van een thematiek die aansluit bij de actualiteit in de klas. Vanuit de scholen is veel belangstelling voor deze werkwijze gebleken. MAAS en Villa Zebra ontwikkelen de lesinhoud. Wij, als KCR, richtten ons op de monitoring. Het gaat daarbij om vragen als: hoe wordt het plan per school uitgevoerd en aangepast? Hoe zijn en blijven de leerkrachten betrokken? Hoe kijken vakkrachten en leerkrachten naar elkaars aanpak? Op basis van die bevindingen gaven wij advies per school, en kon de overall methodiek van het traject verder worden aangescherpt.

De Rotterdamse Erfgoedcoalitie maakte in 2015 een nieuwe start. Het programma 'De stad als verhaal' werd in goed overleg met het Fonds Cultuur Participatie en de gemeente Rotterdam opnieuw opgezet en ondergebracht binnen de stichting Erfgoedcoalitie Rotterdam. Bij de ontwikkeling van dit nieuwe plan zorgden wij, als KCR, voor de betrokkenheid vanuit het onderwijs (klankbordgroep) en vanuit de directeuren van de aangesloten musea. Inhoudelijk is in het nieuwe plan gekozen voor aansluiting bij het vakoverstijgend werken aan de zogenoemde 21st Century Skills. Deze leerlijn kan naar verwachting in de periode 2016-2017 verder worden uitgerold. In het nieuwe stichtingsbestuur hebben wij de rol van penningmeester. Onze consultants ondersteunen het Muziekcoalitie-project 'Overall muziek' met inhoudelijke bijeenkomsten voor educatiemedewerkers en een professionaliseringstraject over dialoog-gestuurd werken.

Projectsubsidie van de gemeente Rotterdam maakte het mogelijk om in 2015 een stevige impuls te geven aan kunst en cultuur in het voortgezet onderwijs. Zo liet het festival WIRED zien wat culturele instellingen en scholen samen (kunnen) doen op gebied van kunst en cultuur, en werden de Rotterdamse jongeren met hun talenten in de spotlights gezet. Gaandeweg 2015 ontstond binnen ons netwerk de gedachte om een typisch Rotterdams lesaanbod Culturele en Kunstzinnige Vorming te ontwikkelen voor scholen in het voortgezet onderwijs. Dit idee is als ambitie opgenomen in de nota Reikwijdte en Armslag, het gemeentelijke beleidskader voor de komende cultuurplanperiode. Inmiddels is een werkgroep van educatiemedewerkers en CKV-docenten gestart met de voorbereiding. Wij begeleiden deze werkgroep bij de uitwerking van hun plannen.

In het verslagjaar werd het stedelijk Netwerk Cultuureducatie en Talentontwikkeling opgericht. Als KCR coördineren wij dit netwerk en vervullen daarin de rol van secretaris, die voor ons als op het lijf geschreven voelt. Zo stellen wij de agenda op, zien toe op de uitvoering van afspraken en fungeren als oplossingseigenaar. We zijn doordrongen van de potentie van dit netwerk en zetten ons in om deze optimaal te benutten bij de verdere ontwikkeling van stedelijke programma's en het afstemmen van initiatieven in primair, voortgezet en beroepsonderwijs.

In onze rol van verbinder, innovator en regisseur/organisator/verkoper hebben wij in 2015 onze brugfunctie in de stad verder ontwikkeld. Zowel scholen als culturele instellingen hebben flink gebruik gemaakt van onze diensten. Binnen het kader van de landelijke matchingsregeling Cultuureducatie met Kwaliteit is een omslag gemaakt naar een groter bereik en meer korte adviesdiensten binnen het onderwijs. Ook onze ondersteuning van het culturele veld bij het ontwikkelen van goede aansluiting bij de scholen kwam goed op gang. Binnen het Cultuurtraject Rotterdam zijn stappen gezet naar (nog) meer vraagsturing vanuit de scholen. In de komende jaren wordt hierop doorgebouwd. Zo ontstaat er een organische structuur waarin scholen en instellingen elkaar goed kunnen vinden.

Het Rotterdamse Onderwijsbeleid 'Leren Loont' biedt iets meer ruimte dan voorheen om cultuureducatie voor alle kinderen en jongeren op school bereikbaar te maken. Met nieuwe aandachtspunten als 21st Century Skills en Platform Onderwijs2032 verschuift binnen het onderwijs het accent van een vakgescheiden aanpak, naar onderwijs dat betekenisvoller is, meer aansluit bij de samenleving, en beter uitgaat van de verschillen tussen leerlingen.

A young person with dark, curly hair is seen from the back, looking towards a screen. The screen displays a person in a red coat standing in a brightly lit area. The background is dark with some red and blue elements. A teal triangle is in the bottom right corner.

**MET KCR
WETEN SCHOLEN WAT
ZE NODIG HEBBEN**



KCR helpt scholen om hun cultuuronderwijs te verbinden met hun schoolvisie en schoolprogramma. Scholen komen erachter wat ze willen en wat ze nodig hebben. Fundamentele keuzes en duurzaam verankerde projecten en programma's zorgen voor hoge kwaliteit en minimale belasting van leerkrachten en budget. Leerkrachten leren van kunstenaars, zodat ze zelf aan de slag kunnen. **Tekenen, dans, muziek zijn geen incidentele extraatjes meer en ze sorteren blijvende effecten.**

Prestaties en bereik in 2015

	scholen		leerlingen		leerkrachten		educatief medewerkers		culturele instellingen		Overig	
	JP	R	JP	R	JP	R	JP	R	JP	R	JP	R
Begeleiding & Onderzoek												
Schoolscan Cultuureducatie	12*	7			180*	265						
Cultuur als Bron van Leren light		1										
Cultuur als Bron van Leren Plus		5										
Cultuur als Bron van Leren Overig	60*	75			21*	155	21*	6				
Ateliers in school	13	11	650	923	65	87	26	22	-	4		
Denken, Voelen, Doen	6	0										
Ondersteuning instellingen doorlopende leerlijnen									0	12		
Werkend Leren												
Algemeen						21		37		13		285
Cultuureducatie met Kwaliteit					50	119	100	204		78		28
Cultuurtraject												
Cultuurtraject Rotterdam PO	150	143	32.000	33.193					40	42		
Cultuurtraject Rotterdam VO	23	21	5.000	4.938								

Toelichting op de prestaties

Begeleiding & Onderzoek

In 2015 is binnen Begeleiding & Onderzoek ingezet op ambitiegesprekken, waarvan er 55 zijn gevoerd. Daarnaast is besloten om de trajecten Cultuur als Bron Leren 'Light' en 'Plus' af te bouwen. Daarvoor in de plaats bieden we begeleidingsarrangementen, opgebouwd uit diverse bouwstenen. Deze geven scholen helderheid over wat ze kunnen verwachten. Zo kan een begeleidingstraject op maat worden opgezet. We hebben binnen de schoolbegeleidingsarrangementen 24 scholen begeleid. Het geplande bereik van 60 scholen binnen

Cultuur als Bron van Leren is daarmee ruimschoots behaald. Er zijn dit jaar geen scholen begeleid binnen Denken, Voelen, Doen omdat scholen binnen deze regeling kozen voor het werken met uitvoerende instellingen. Binnen het programma Cultuureducatie met Kwaliteit werd minder uitgegeven dan begroot. De geplande activiteiten, waaronder de ontwikkeling en implementatie van een beoordelingsinstrument voor cultuuronderwijs, zijn doorgeschoven naar 2016 en 2017.

Ondersteuning van instellingen bij de ontwikkeling van doorlopende leerlijnen (CMK)

In het verslagjaar ondersteunden we 12 instellingen binnen verschillende programmalijnen in de stad. Het gaat om Stel je voor 010 (MAAS Theater en Dans, Villa Zebra); de Muziekcoalitie (Music Matters, Rotterdams Philharmonisch Orkest, de Doelen, SKVR, Codarts), en de Erfgoedcoalitie (Museum Rotterdam, Nederlands Fotomuseum, Maritiem Museum, Stadsarchief, BOOR).

Werkend leren

Bij de bereikcijfers maken we onderscheid tussen 'algemeen' en 'Cultuureducatie met Kwaliteit'. Bij 'algemeen' staan met name de gegeven introducties, workshops en colleges vermeld, bijvoorbeeld die voor de Hogeschool van Rotterdam. In de periode januari april 2015 kregen 275 eerstejaars studenten van de studierichting CMV en Pedagogiek college van onze medewerker Pepijn Verhoeven. De studenten waren verdeeld in vijf groepen die elk twee colleges kregen over 'Cultuur in de Spiegel', een onderzoek van professor van Heusden, Rijksuniversiteit Groningen. Dit verklaart het hoge bereik onder kopje 'algemeen' en 'overig'. Verder is een voorbeeld van algemeen bereik de Kenniskring horizontaal leren, die landelijk is gefinancierd vanuit het project Kennisdeling vanuit de praktijk (flankerend beleid).

Onder Cultuureducatie met Kwaliteit vallen al onze professionaliserings- en deskundigheidsbevorderingsactiviteiten die in het kader van dit programma zijn uitgevoerd, zowel in de culturele sector als in het onderwijs. Voorbeelden zijn onze succesvolle Summerschool, met als thema 'Afkijken mag!', de kick off van Impuls muziekonderwijs, netwerkbijeenkomsten onderwijs, en een cursus fondsenwerving.

Cultuurtraject Rotterdam

In het schooljaar 2014-2015 waren er 139 scholen met 32.200 leerlingen uit het primair onderwijs bij het Cultuurtraject Rotterdam ingeschreven, en 20 scholen met 4.848 leerlingen uit het voortgezet onderwijs. In het schooljaar 2015-2016 gaat het om 141 Scholen en 32.516 leerlingen

in het primair, en 21 scholen en 5.028 leerlingen in het voortgezet onderwijs. Het gemiddelde in 2015 van het primair onderwijs komt daarmee op 140 Scholen en 32.358 leerlingen. Bij het voortgezet onderwijs gaat het om 21 scholen en 4.938 leerlingen gemiddeld. Daarnaast hebben 3 scholen uit het primair onderwijs met in het totaal 835 leerlingen zich aangemeld voor de Cultuurtraject-themalijs. Het totale bereik bij het primair onderwijs komt hiermee op 143 scholen en 33.193 leerlingen.

In het jaarplan 2015 gingen we uit van 150 scholen met 32.000 leerlingen. In de afgelopen jaren hebben scholen door schaalvergroting en fusering hogere aantallen leerlingen bereikt. Kleine scholen werden soms opgeheven, zoals 'Het Festijn' in 2015. Een toename van het aantal leerlingen zien we bijvoorbeeld bij 'Het Landje', 'Fatima' en 'De kleine Prins'. Fusering was bijvoorbeeld het geval bij 'De Heemskerschool' en 'de Groen van Prinstererschool', die per 1 augustus 2015 zijn samengegaan in 'De nieuwe Haven'.

Bij het voortgezet onderwijs gingen we in ons jaarplan uit van 22 scholen. We hebben met 21 scholen samengewerkt, waarmee het voorgenomen bereik gehaald werd (reëel 4.938 leerlingen, in het jaarplan 5.000 leerlingen). In het voortgezet onderwijs is het realiteit dat de Cultuurkaart, in vergelijking met landelijke cijfers, in Rotterdam weinig wordt ingezet. Dit is het geval sinds de rijksbijdrage drastisch werd verminderd.

Rotterdam, dé Stad van Cultuuronderwijs (RSCO)

Met het WIRED-festival hebben we 12 scholen met 1000 leerlingen uit het Voortgezet Onderwijs bereikt. Ook waren 28 culturele instellingen betrokken bij dit festival. We bereikten 13 leerkrachten en 13 educatief medewerkers met de werkgroepen, waaronder het CKV-netwerk. Met de WdKA-prijs bereikten we 12 docenten en via 'WIRED On Tour' bereikten we in 2015 2 scholen. In januari 2016 werd 'WIRED On Tour' vervolgd.

MET KCR SCHIETEN CULTURELE INSTELLINGE ÉÉN KEER RAAK

N



KCR helpt culturele instellingen beter te begrijpen wat er leeft in onderwijsland. Welke taal er wordt gesproken en wat de ontwikkelingen zijn. Waar behoefte aan is. Zo kunnen culturele instellingen aansluiting vinden bij de scholen. Ze leren vraaggericht te werken. Daardoor belanden hun educatieprojecten en programma's in één keer op de juiste plek. Bovendien neemt KCR het voortouw in een betere afstemming en onderlinge samenwerking binnen de culturele sector van Rotterdam. **Dit alles scheelt tijd en inspanning. En het geld komt daar waar het bedoeld is.**

Toelichting op de jaarrekening

Het eigen vermogen bedraagt 1.312k, waarvan 1.151k zit in bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves. De activa bestaan in overwegende mate uit liquide middelen, welke overwegend zijn opgebouwd uit vooruit ontvangen subsidies voor programma's die tot 1 juli 2017 lopen.

De overige vorderingen zijn lager dan in 2014, doordat we op 31 december 2014 nog subsidie tegoed hadden van de gemeente (480k, RSCO). In 2015 staat er nog 96k open van nog te ontvangen subsidies van RSCO (20%)

Wat betreft de staat van baten en lasten het volgende: KCR heeft iets meer subsidies ontvangen dan vooraf ingeschat; de verwachte publieksinkomsten vielen iets lager uit.

De beheerslasten zijn iets hoger dan begroot, de activiteitenlasten komen iets lager uit. Voor de toelichting verwijzen we naar de toelichting in de jaarrekening. Gedurende het jaar 2015 zijn we tot het inzicht gekomen dat de begroting 2015 te voorzichtig was ingestoken. Dit komt voort uit het feit dat we net gestart zijn als organisatie en nog lerend zijn.

Al met al, met alle leerfouten die we gemaakt hebben, zijn we toch in staat geweest om een gezonde financiële huishouding te hebben.

Aansluiting bij beleidsspeerpunten van de gemeente Rotterdam

Talentontwikkeling

Samen met betrokken partijen willen we ervoor zorgen dat zoveel mogelijk kinderen en jongeren op scholen structureel bereikt worden met cultuuronderwijs. De intensiteit waarmee dat gebeurt, dient te worden versterkt. Om dit alles te bereiken doen we als procesbegeleider ons best om de verbinding tussen onderwijs en cultuur te verstevigen. Het is daarbij onze primaire opdracht om tot een inhoudelijke en organisatorische afstemming tussen deze twee sectoren te komen. Om dit te bewerkstelligen startten we in 2014 met de uitwerking van een werkproces waarbij kunst- en onderwijsprofessionals samenwerken aan gemeenschappelijke doelen die worden gedragen door zowel de scholen als de culturele instellingen.

Cultureel Ondernemerschap

Wij zoeken bewust naar nieuwe mogelijkheden voor cultuuronderwijs en delen onze kennis en ervaring hieromtrent met anderen, zodat ze dienstbaar worden aan de stad. In 2015 hebben we ons meer en meer gericht op de betrokkenheid van schoolbesturen bij cultuuronderwijs. Zo'n bestuurlijk draagvlak is van essentieel belang om tot duurzaam cultuuronderwijs te komen. We werken met veel partijen samen, zoals culturele organisaties, scholen, PABO's, lerarenopleidingen, en de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Naast het versterken van stedelijk draagvlak namen we ook deel aan landelijk overleg met andere kenniscentra en intermediairs, en met het LKCA. Ook namen we deel aan de klankbordgroep, behorend bij de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit van het Fonds voor Cultuur Participatie.

Overig beleid

Begeleiding & Onderzoek

Tot 2015 richtten we ons binnen Cultuureducatie met Kwaliteit op het intensief begeleiden van een klein aantal scholen. Helaas bleef daardoor een groot aantal scholen dat nog niet erg actief is op het gebied van cultuureducatie buiten beeld. Daarom hebben we in 2015 via het voeren van 55 'ambitiegesprekken' ingezet op een laagdrempelige uitbreiding van het aantal deelnemende scholen. Langs deze weg kregen schooldirecties de mogelijkheid om te kiezen voor een passende vorm van ondersteuning, bijvoorbeeld door middel van de KCR-Schoolscan Cultuureducatie, waarvan we er 7 hebben uitgevoerd in 2015.

We hebben een analyse gemaakt van alle KCR-Schoolscans Cultuureducatie in de periode 2013-2015. Hieruit blijkt dat de groepsleerkracht een steeds grotere rol speelt in cultuuronderwijs omdat de vakleerkrachten als gevolg van bezuinigingen vaak verdwijnen. Dit maakt professionalisering van groepsleerkrachten voor de komende periode extra belangrijk. Het programma Ateliers in School, waarvan er in 2015 11 zijn uitgevoerd, stond dit jaar in het teken van het delen van kennis en ervaringen. Vanuit deze optiek hebben we de conferentie 'Leren in een Atelier: 1+1=kunst' gehouden. Omdat binnen het onderwijs belangstelling bestaat voor het kunnen volgen van de ontwikkeling van leerlingen op het gebied van cultuurvakken, zijn we in 2015 gaan samenwerken met Cultuurmij Oost, die een digitaal leerlingen ontwikkel systeem heeft gemaakt. In 2016 zal in Rotterdam een pilot met dit systeem, 'Robinson' genaamd, van start gaan.

In 2015 startte het stedelijk Netwerk Cultuureducatie en Talentontwikkeling, waaraan een groot aantal culturele instellingen deelneemt. Als secretaris coördineren wij dit netwerk. Wij stellen de agenda op, zien toe op de uitvoering van afspraken en fungeren als oplossingseigenaar. Binnen het programma 'Stel je voor 010' werkten we met MAAS Theater en Dans, en Villa Zebra samen aan een overdraagbare werkmethode voor de vakken theater, dans en beeldend werken. Ook begeleidden we schoolbesturen: dat van de RVKO met het oog op een inspiratietraject in het kader van Cultuureducatie met Kwaliteit, en met het bestuur van BOOR bereidden we een plan voor rond het thema cultuureducatie en identiteit.

Deskundigheidsbevordering: Werkend Leren

In 2015 richtte onze programmalijn Werkend Leren zich op het versterken van de verbindingen met andere Cultuureducatie met Kwaliteit programmalijnen. In het kader van Cultuureducatie met Kwaliteit bereikten we 100 mensen uit cultureel-educatieve veld en 50 uit het onderwijs.

Voor het culturele sector organiseerden we ook dit jaar weer de KCR-Summerschool, ditmaal met 95 deelnemers. In de workshops en lezingen stond de vraag centraal: wat kunnen wij leren van anderen (wetenschap, sport, techniek, politiek)? Ter inspiratie hielden we de tweejaarlijkse conferentie 'Afkijken Mag', waarbij de verbinding tussen onderwijs en cultuur in de schijnwerpers stond. We organiseerden pop-up meetings, aansluitend bij de actualiteit, zoals een kick off-meeting bij de aftrap van de landelijke regeling Impuls muziekonderwijs.

In het najaar van 2015 ging de door ons ontwikkelde ICC-cursus van start. Hierin worden leerkrachten van de basisschool opgeleid tot gecertificeerd Intern Cultuur Coördinator. We organiseerden een cursus fondsenwerving voor scholen en culturele instellingen. Voor ICC'ers hielden we een netwerkbijeenkomst in het teken van 'Rotterdam viert de stad', een recente ontwikkeling binnen het Cultuurtraject Rotterdam. Onze bijeenkomsten en cursussen trokken in 2015 zo'n 140 deelnemers.

We maakten onze expertise gratis toegankelijk voor een groter publiek via onze publicaties, waaronder het jaarlijkse KCR-Kenniskatern, dit jaar getiteld 'De kracht van verbeelding'.

Digitaal Platform Cultuureducatie

In 2015 sloten 8 nieuwe culturele instellingen, waaronder De Kunstuitleen, Circus Rotjeknor, en De Kracht van Rotterdam, zich met hun educatieve aanbod bij het digitaal platform aan. In het totaal had het platform in 2015 een aanbod van gemiddeld 250 cultuureducatieve producten en verwelkomde het 10.701 bezoekers.



MET KCR DOEN LEERLINGEN WEZENLIJKE ERVARING

The background image shows a sunny day in a city square. A large, bold red sculpture, resembling a stylized bird or a mechanical arm, dominates the mid-ground. Behind it are modern, multi-story apartment buildings with many windows. In the foreground, two young girls stand on a paved area. The girl on the left is wearing a black leather jacket and white pants, holding a prop that looks like a blue bird on a stick. The girl on the right is wearing a black jacket and dark pants, holding a white speech bubble prop with the text 'Winnende!!!' inside. In the bottom right corner, a person's hands are visible holding a smartphone, as if taking a photo of the girls. The overall atmosphere is lively and creative.

NGEN OP

KCR ziet het als zijn missie om de juiste voorwaarden te scheppen. Zodat cultuuronderwijs aan Rotterdamse kinderen en jongeren wezenlijke ervaringen biedt, die ze niet snel vergeten. Soms hebben die ervaringen zelfs belangrijke gevolgen voor hun toekomst. Met cultuuronderwijs leren kinderen en jongeren naar zichzelf te kijken. Ze leren wie ze zijn, wat ze willen, en waartoe ze in staat zijn. Ze ontdekken hun meerwaarde voor de maatschappij. **Ze trainen hun '21st century skills', zoals kritisch nadenken, samenwerken en problemen oplossen.** Bovendien ervaren ze dat onderwijs ook prettig en levendig kan zijn.

Cultuurtraject Rotterdam

Een grote verandering wat betreft de inhoud van het Cultuurtraject Rotterdam was dit jaar de themalijn 'Rotterdam Viert de Stad'. Hiermee sloten we aan op de gelijknamige stadbrede manifestatie rond het Rotterdamse jubileum '75 jaar wederopbouw'. Samen met de culturele instellingen gaven we de themalijn vorm, bepaalden we de doelgroepen en verkenden we aansluitingsmogelijkheden bij het Rotterdamse onderwijs. Dit leverde 31 nieuwe activiteiten van 23 culturele instellingen op. Concluderend is duidelijk dat een themalijn nieuwe mogelijkheden biedt voor de diversiteit van het aanbod en een sterkere vraagsturing. Culturele instellingen geeft het meer bewegingsvrijheid en ruimte voor innovatie, bijvoorbeeld voor interdisciplinaire projecten. Scholen krijgen meer keuzemogelijkheden. Vooral scholen uit het voortgezet onderwijs stellen op basis van inhoudelijke overwegingen hun eigen Cultuurtraject samen. Culturele instellingen zijn door het vergroten van vraagsturing via de themalijn in minder zeker zijn van een bepaald bereik aan leerlingen.

Met de culturele partners voerden we een constructieve dialoog over de beleidsperiode 2017-2020 en de ambitie, zoals geformuleerd in de beleidsnota 'Reikwijdte en Armslag', om het bereik van het Cultuurtraject te laten groeien naar 90 procent in het primair onderwijs en 40 procent in het voortgezet onderwijs. Hierin bespraken we de mogelijkheden om het beoogde bereik te behalen.

Voor het tweede jaar achtereen monitorden we het Cultuurtraject Rotterdam. Alle activiteiten worden door middel van een digitale evaluatie door de betrokken leerkrachten continu geëvalueerd. Deze evaluatie is door de aanbieders in te zien. Zo werken we aan kwaliteitsborging en klanttevredenheid. We presenteerden het evaluatierapport over het schooljaar 2014-2015, waaruit blijkt dat veel leerkrachten zeggen geïnspireerd te zijn geraakt door de activiteiten binnen het Cultuurtraject. Belangrijke aandachtspunten binnen de evaluatie waren de voorbereiding in de klas, en de kwaliteit van de lesbrieven. Over het geheel werden organisatie en aanbod positief beoordeeld. Het primair onderwijs beoordeelde in 82 procent van de gevallen de activiteit als goed tot zeer goed. In het voortgezet onderwijs was dat 79 procent.

In 2015 is een start gemaakt met een speciaal Cultuurtraject-aanbod voor schoolteams van het schoolbestuur RVKO. Zij krijgen professionalisering, gekoppeld aan Cultuurtraject-activiteiten, volgens een zogenoemd menu á-la-carte principe. In voorjaar 2016 worden de eerste resultaten hiervan verwacht.

Rotterdam, dé Stad van Cultuuronderwijs

Het programma Rotterdam, dé stad van Cultuuronderwijs had ook in 2015 tot doel het cultuuronderwijs in het voortgezet onderwijs zichtbaarder te maken, te vernieuwen en te verankeren. Aan zichtbaarheid droeg het festival WIRED bij, dat van 11 tot 13 juni 2015 op het Schouwburgplein werd gehouden. Met 47 acts, 11 workshops en open ateliers, 28 betrokken culturele instellingen, 12 betrokken scholen en ongeveer 1.750 bezoekers was het een geslaagde editie. Er waren 122 jongeren tussen de 13 en 18 jaar actief bij betrokken. Als aanloop naar het volgende WIRED-festival (april 2016) is in november 2015 gestart met de roadshow 'WIRED on Tour'.

Aan de verdieping en verankering van cultuuronderwijs droegen verschillende werkgroepen bij. De werkgroep CKV, met als doel een lobby te voeren voor een sterke positie van CKV, een Rotterdams CKV model te ontwikkelen, en additionele financiering te vinden. De werkgroep Driehoek kwam 4 keer bijeen en kijkt naar mogelijkheden die het bedrijfsleven biedt voor culturele sector en onderwijs en vice versa. Vanwege het late moment waarop de RSCO-beschikking voor 2015/2016 kwam, heeft deze werkgroep een aantal maanden stilgelegen. De werkgroepen Arts & Technology en Co-creatie kregen om dezelfde reden in 2015 geen invulling.

Bedrijfsvoering en marketing

Ontwikkeling van de organisatie

Ondanks dat we al vele jaren als kenniscentrum actief zijn, is het KCR een nog jonge organisatie. Bij de verzelfstandiging in 2014 werd gekozen voor een organisatiestructuur die in het verlengde lag van onze projecten en diensten. Dat betekende drie programmagebieden met elk een programmaleider. De bestuurder/directeur leidde het geheel. De verzelfstandiging liet echter al snel zien dat het leggen en onderhouden van externe relaties cruciaal is voor onze organisatie. Dit legde nogal wat druk op het takenpakket van directie en management. Vanwege dit alles hebben we onze organisatiestructuur opnieuw tegen het licht gehouden en de organisatie per oktober 2015 enigszins aangepast en vereenvoudigd. Eén van de drie programmaleiders heeft daarbij de functie van bedrijfsmanager gekregen. Met één directeur, één bedrijfsmanager en twee programmaleiders is de organisatie nu efficiënter ingericht.

Feitelijk hebben wij twee centrale professionele diensten:

- **Onderzoeken, ondernemen, adviseren en initiëren.** Hierbij ligt de nadruk op projectmanagement.
- **Faciliteren en communiceren.** Hierbij ligt de nadruk op de ondersteuning van stedelijke trajecten.

Ook de KCR-staf heeft twee centrale diensten:

- **Beheer:** financiën, ICT, P&O, et cetera.
- **Innovatie en kwaliteit:** productinnovatie, programma-ontwikkeling, professionalisering.

Onze dagelijkse leiding richt zich nu meer op de professionele inzet dan op het inhoudelijke karakter van de programma's. Onze medewerkers zijn immers zelfstandig en kunnen worden aangesproken op hun professionele verantwoordelijkheid. Dit heeft tot gevolg ons interne management eenvoudiger is vormgegeven:

- De bestuurder/directeur concentreert haar takenpakket op de strategisch beleid, externe relaties en intern op innovatie en kwaliteit. De dagelijkse bemoeienis met beheerszaken neemt fors af. De bestuurder/directeur blijft eindverantwoordelijk.
- Het interne management is belegd bij de centrale bedrijfsmanager. Deze stuurt direct op alle beheers-

zaken en leidt en coacht de programmamangers. De manager zit het teamoverleg voor, draagt zorg voor de interne planning- en controlcyclus en fungeert intern als het centrale aanspreekpunt. Extern vertegenwoordigt deze bedrijfsmanager ons op tactisch en operationeel niveau. Bij afwezigheid van de bestuurder/directeur neemt deze manager de directietaken waar.

- Twee programmaleiders geven dagelijkse leiding aan de respectievelijke afdelingen, zowel inhoudelijk als daar waar het gaat om de beheersmatige kanten. Extern vertegenwoordigen zij het KCR inzake hun programma's.
- Deskundigheidsbevordering en scholing vormen onderdeel van de staffunctie Innovatie en Kwaliteit.

In het verslagjaar hebben we de Service Level Agreements met Museum Rotterdam op het gebied van financiële administratie en controlling, en met de SKVR op het vlak van personeelszaken en loonadministratie voortgezet. Ook op ICT-gebied kopen we nog enkele diensten in bij de SKVR.

In 2015 zijn we begonnen met de implementatie van nieuwe projectadministratiesoftware. Een belangrijke stap was het integreren van de gehele administratie van het Cultuurtraject vanaf schooljaar 2015-2016. Aansluitend zijn ook andere diensten, zoals de administratie van congressen, geïntegreerd. Dit startte bij de Summerschool van augustus 2015. In 2016 vervolgen we de implementatie met het verder structureren en automatiseren van ons klantrelatiebeheer. Dit doen we om onze netwerkfunctie nog beter kunnen vervullen.

Marketing

In 2015 zijn we gestart met de doorontwikkeling van onze website www.kc-r.nl. Na de verzelfstandiging in juli 2014 en vanwege de ontwikkeling van onze organisatie was een herziening van ons 'gezicht' naar de buitenwereld nodig. Daarbij paste een nieuwe online strategie. De livegang van onze vernieuwde website is gepland voor februari 2016. Volgende stap is het integreren van www.cultuurtrajectrotterdam.nl in deze nieuwe site. Het festival WIRED heeft een eigen website en communiceert veel met jongeren en docenten uit het voortgezet onderwijs via een facebookaccount.

A woman with short brown hair, wearing a blue jacket and a purple patterned skirt, is leaning over a table. She is holding a white cup in her left hand and looking at a document in her right hand. On the table, there are several other documents, a red pen, and a stack of green folders. In the foreground, the back of a person's head wearing a dark blue knitted hat is visible. The background shows a wall with some abstract blue and yellow lines.

MET KCR KUNNEN BESTUUR EN POLITIEK BETER BESLISSSEN



KCR stelt de ambities van de stad centraal. Bestuur en politiek in Rotterdam zijn doordrongen van het belang van goed cultuuronderwijs. Alleen het beste cultuuraanbod is daarbij goed genoeg. Daarom heeft de stad in 2012 gekozen voor de verzelfstandiging van KCR tot een deskundige, onpartijdige intermediair tussen onderwijs en cultuur. Voor de periode 2017-2020 bestaat de ambitie om het aantal scholen dat meedoet met het Cultuurtraject Rotterdam fors uit te breiden. Ook het aantal scholen dat cultuuronderwijs structureel verankert in het leerprogramma moet omhoog. Tenslotte wil de stad het voortgezet onderwijs, waar beduidend minder aan het Cultuurtraject wordt deelgenomen, een inhaalslag laten maken. **Met de inspanningen van KCR zijn deze doelen te realiseren. KCR jaagt aan, regisseert en verbindt.** Bovendien monitort het wat er in de stad aan cultuuronderwijs wordt gedaan en welke voortgang wordt geboekt. Het deelt deze kennis met betrokken partijen. **Daarmee hebben politiek en bestuur een goede basis voor verdere beslissingen.**

Personeel

Omschrijving	Rekening 2015	Rekening 2e helft 2014
Ziekteverzuim	1,84%	3,82%
Aanwezige formatie in FTE	12,93	10,16
– waarvan vast (in FTE)	8,20	6,71
– waarvan tijdelijk (in FTE)	1,57	3,45
– waarvan inhuur (in FTE)	3,16	

Het personeelswerk en de salarisadministratie werd in 2015 uitbesteed aan de SKVR. Er is meer personeel ingehuurd voor projecten, dat voorheen – in 2014- nog werd geordend onder ‘materiele lasten’. Een medewerker (1FTE) had voorheen een vast contract via WGI en werd nu toegevoegd aan de vaste formatie bij KCR, daarnaast komt de vaste formatie iets hoger uit door tijdelijke uitbreiding van uren ter vervanging van zwangerschapsverlof.

Toelichting op governance

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht kwam in het verslagjaar vijf keer bijeen. Onder meer werden de ontwikkeling van het KCR als organisatie en de uitgangspunten voor ons meerjarenbeleidsplan 2017-2020 besproken. Het jaarverslag 2014 werd goedgekeurd. Ook evalueerde de Raad van Toezicht haar eigen functioneren. In aanloop naar de nieuwe beleidsperiode organiseerden bestuur en Raad van Toezicht twee 'dwarskijpersbijeenkomsten' met stakeholders uit het culturele veld. Hierbij werd onze positie in de stad tegen het licht gehouden.

Alle leden participeren onbezoldigd en handelen naar de Code Cultural Governance.

In 2015 bestond de Raad van Toezicht uit:

Naam lid RvT	Functie binnen RvT	Maatschappelijke functie	Profiel
Karen Bebelaar	voorzitter	Voormalig deelgemeente bestuurder, werkzoekend	algemeen bestuurlijk
Peter Lamers	lid	Voorzitter CvB Scholengroep Spinoza te Voorburg	Onderwijs en financiën
Caty Bulte	lid	sectordirecteur van de voorscholen bij schoolbestuur SCOH in Den Haag. Daarnaast zelfstandig maatschappelijk ondernemer met opdrachten in de sectoren kinderopvang, welzijn, onderwijs en jeugdzorg.	algemeen maatschappelijk / ondernemerschap
George Lawson	lid	Zelfstandig adviseur	algemeen bestuurlijk/ culturele veld
Roy de Jong	lid	Zelfstandig ondernemer in Financieel Management	Expert financiën
Irene van Kesteren	lid	(Coördinerend) beleidsadviseur FOKOR	onderwijs

De directeur – bestuurder

Anne Marie Backes is directeur-bestuurder van het KCR. Nevenfuncties: Lid bestuur stichting erfgoedcoalitie Rotterdam; Lid bestuur vereniging The new School Collective.

Accountant

Na een selectieprocedure door de Raad van Toezicht is in september 2014 een contract gesloten met Jenno Kruimer van Vanhier accountancy. Wegens ziekte is Kruimer vanaf januari 2015 vervangen door Bjorn Veenstra van Vanhier bv. De organisatie zal ook de komende twee jaar met deze accountant werken. Jaarlijks worden hiertoe afspraken gemaakt.

MET KCR WORDT DE STAD ALLEEN MAAR RIJKE





KCR voelt zich vanzelfsprekend betrokken bij de stad. En is er trots op bij te dragen aan de kwaliteit, voorspoed en aantrekkelijkheid van Rotterdam. **Goed cultuuronderwijs, overal in de stad, legt de basis voor nieuwe generaties zelfstandige, creatieve, communicatieve en genuanceerd-kritische Rotterdammers. Goed cultuuronderwijs houdt de stad aantrekkelijk voor iedereen die de brede ontwikkeling van kinderen een warm hart toedraagt.** Het trekt in de regel ook kansrijke gezinnen aan, die de diversiteit en leefbaarheid van de stad helpen waarborgen. Bovendien zijn jonge Rotterdammers die vertrouwd zijn gemaakt met kunst en cultuur de bezoekers van Rotterdamse musea, theaters en concertgebouwen van de toekomst. Met dit alles kan Rotterdam een stad blijven waar ruimte is voor verschillende gezichtspunten en meningen. Waar een open en onderzoekende houding normaler is dan het betrekken van de eigen stelling en het bevechten van die van een ander. Waarin mensen weten wie ze zelf zijn en kunnen onderscheiden wie de ander is, en wat hem of haar drijft.

Assurance rapport niet-financiële subsidieverantwoording

Aan: het bestuur van Stichting Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam

Opdracht en verantwoordelijkheden

Wij hebben de bijgevoegde en door ons gewaarmerkte niet-financiële subsidieverantwoording als onderdeel van de totale subsidieverantwoording inzake kwantitatieve gegevens van Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam onderzocht. Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opstellen van deze inhoudelijke subsidieverantwoording in overeenstemming met de Subsidieverordening Rotterdam 2014 en verleningsbeschikking. Het is onze verantwoordelijkheid een assurance-rapport met redelijke mate van zekerheid inzake deze inhoudelijke subsidieverantwoording te verstrekken.

Werkzaamheden

Wij hebben onze assurance-opdracht verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 3000 "Assurance-opdrachten anders dan opdrachten tot controle en beoordeling van historische financiële informatie" en het SVR2014 subsidiecontroleprotocol genoemd in artikel 14 van de Subsidieverordening Rotterdam 2014. Dienovereenkomstig dienen wij ons onderzoek zodanig in te plannen en uit te voeren, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat deze inhoudelijke subsidieverantwoording geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een assurance-opdracht omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van relevante gegevens. Wij zijn van mening dat de door ons verkregen assurance-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Op grond van onze werkzaamheden komen wij tot het oordeel dat de inhoudelijke subsidieverantwoording als onderdeel van de totale subsidieverantwoording in alle van materieel belang zijnde aspecten een juiste weergave geeft van de realisatiegegevens van de subsidiabele meetbare prestatie(s) in overeenstemming met de Subsidieverordening Rotterdam 2014 en de verleningsbeschikking.

Overige aspecten- beperking in het gebruik

Deze gewaarmerkte inhoudelijk subsidieverantwoording van Stichting Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam en ons assurance-rapport met redelijke mate van zekerheid daarbij zijn uitsluitend bedoeld voor Stichting Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam ter verantwoording aan Gemeente Rotterdam en kunnen derhalve niet voor andere doeleinde worden gebruikt.

Amstelveen, 15 maart 2016
Vanhier B.V.

B. Veenstra
Accountant-Administratieconsulent

